

סוניה בוכשטיין ז"ל

בת רחל ויוסף גנדלמן ז"ל

ה' תרע"ב 09/1912	נולדה : אלול
ה'תרצ"ה 13/08/1935	עלתה : י"ד אב
ה'תשנ"ט 19/08/1999	נפטרה : ז' אלול

חוס עז בשיאם של ימי הקיץ היו תמיד ימים בעלי משמעות עמוקה מאד, לטוב וגם לרע עבור סוניה.

ביום כזה של חודש אלול לפני 87 שנים נולדה סוניה בפולין. כמו רוב הילדים שנודלו שם באותם ימים, שלפני פרוץ מלחה"ע ה-1, חוותה גם היא את אימי המלחמה. גרוש, נדודים, רעב ומחסור.

אך לאחר שהכל נרגע, פחות או יותר, ותודה לאל שאבא-אמא וכל אחיה ואחיותיה חיים ובריאים, אפשר להתחיל סוף סוף בחיים נורמליים וללכת לבית הספר. סוניה גדלה, והיא מבינה מהר מאד שבפולין אין ליהודים תקווה ותוחלת. והיא מצטרפת לתנועת "החלוץ", ויוצאת להכשרת "קלוסובה", כדי להכשיר עצמה לחיי עמל ושיתוף בא"י. ואכן באמצע חודש (אב) אוגוסט החם היא מגיעה לארץ ומיד ל"גשר הישנה" שלנו. באותו זמן ממש עסוקים חברי "גשר" בבניית "דלהמיה" = היא אשדות יעקב. סוניה ספרה, על אותם ימים רחוקים, קשים וקסומים גם יחד, בהם לנו והתגוררו ב"גשר", והיו יוצאים מדי בוקר לעבוד ולבנות את אשדות. את השמחה שחשה ביצירה ובניה של ישוב חדש.

סוניה הצעירה והיפה, עובדת בחריצות ובמסירות בכל מקום בו מציבים אותה, וגם אם היא רוצה לעבוד במקום מסוים, אין היא מתקוממת או מסרבת. היא הרי בסה"כ "עולה חדשה" מפולין, או כמו שהיותר ותיקים קראו אז לחדשה "חלוצקה" שנשמע בפייהם כמעט כמילת גנאי.

סוניה עובדת במטבח – אם צריך, אבל אהבתה לחקלאות ולטבע היתה עצומה. ומי שזוכר שהיה לנו כרם, (שחוסל מזמן, לפני 16 שנה) זוכר בודאי גם את סוניה, כאחת האורזות הזריזות של הענבים בימי הבציר. עד שכלו כוחותיה, שמרה סוניה קשר עם האדמה, והיתה נהנית לצאת ולעבוד בחלקת גינתה הקטנה שע"י ביתה. היא נישאה למשה הורוביץ (הנגר, לא ל"משה איש הדבורים"), אך לאחר מספר שנים, בהם לא זכו בפרי בטן, נפרדו השניים, וסוניה נישאה בשנית, ליוסף בוכשטיין הנגר. בימי מלחמה"ע ה-2 היא מקבלת על עצמה את ריכוז הסנדלריה. כי צריך לשחרר את החבר שעבד שם, כדי שיוכל לעזור לצוות ה"מספואיניקים" (היום גד"ש), כיוון שחברים רבים התגייסו באותו זמן לצבא הבריטי ולבריגדה כדי להלחם בנאצים. חסרונם של אותם חברים הורגש מאוד בכל הענפים. ובתוך אותו פרק זמן, סוניה כחברת קיבוץ וחברה ב"הגנה" עושה ככל יכולתה. העובדה שהיא איננה מטופלת בילדים קטנים, מאפשרת למפקדיה לצרף אותה לפעולות שונות, שחברות אחרות בגילה, לא יכלו להשתתף.

סוניה ספרה לי כמה פעמים על "מבצע העליה לביריה", נקודת ישוב קטנה ע"י צפת, ש"ההגנה" ו"המוסדות המיישבים", החליטו ליישב, ויהי מה ועל אפו וחמתו של השלטון הבריטי בארץ. הוחלט לנצל את יום "א באדר בו היו תמיד עולות קבוצות רבות של בני תנועות הנוער לאנדרטה של "האריה השואג" בתל חי. זה היה "הכיסוי". סוניה מקבלת פקודה: "יוצאים"! כדרכה היא איננה שואלת: לאן?? ולמה דוקא עכשיו??

ובעצם איננה יודעת אם יוצאים כדי לעזור בקליטת מעפילים שהורדו לחוף, או משהו אחר. ואז מסתבר ש"עולם לביריה". כלומר מזג האויר הסוער והגשום, שאפילו כלב לא מעז להוציא את חטמו החוצה, הוא זמן מצוין לעלות לביריה, כי אז גם החיילים הבריטים ספונים בעומק קסרקטיניהם. וסוניה, למרות שהיתה בכושר גופני מצוין, סיפרה, איזו זוועה היתה, לעלות בהר, בתוך הגשם והקור, כשהאדמה חלקה ובוצית, והם סוחבים על גבם משאות כבדים, כגון אוהלים (הרי עולים להתישבות). ע"י דרורה שורצמן ומיה קרפ בנות שדות הצעירות, צועדת בעוז סוניה, שגילה כפול מגילן של הבנות. והם עוברים ממש "מתחת לאפס" של הבריטים, ועוצרים את הנשימה, והריאות כמעט מתפקעות עוד מעט, וזאת כדי שכלבי הצבא הבריטי לא יחושו בהם... סוף סוף הם למעלה, מתפרסים ופורשים אוהלים, והקור הנורא והרוח חודרים דרך הבגדים הרטובים והספוגים גשם...

למרות כל אמצעי הזהירות שנקטו, גילו אותם הבריטים ועטו עליהם כדי לסלקם ולגרור אותם מהמקום בכוח. סוניה ושאר החברים מבינים שלא יצליחו להתנגד בידים ריקות, בכוח, לחיילים המצוידים בנשק. ועל כן הם עומדים זקופים ושרים: "איתן נעמוד במקומנו". השירה אמנם עודדה את רוחם של העולים לביריה, אך לבסוף נגררו כולם למשאיות והובלו לטבריה.

לפני מלחמת השחרור הוטל על סוניה, להיות המטפלת של חברת הנוער ח', נערים ונערות מרומניה שחוו את אימי השואה, שרדו... וקיוו שהגיעו כבר אל "הארץ המבוטחת" אל "המנוחה והנחלה"... אך לרוע מזלם הם מקבלים פקודה ושוב צריכים לארוז צרור קטן על השכם ולנדוד - לברוח מאשדות הנמצאת בקו הראשון של החזית המזרחית... סוניה צועדת ברגל עם הילדים הללו, דרך מנחמיה וההרים ליבניאל, משם הם ממשיכים ברכב לאזור הקריות במפרץ. באותו ראיון שהתקיים לקראת יום העצמאות ה-40 של המדינה, אמרה סוניה: "במלחמת השחרור לא פחדתי, כי בעצם לא כל כך ידעתי, מה זו מלחמה, ומה יהיו תוצאותיה?"

אבל נפילתם של כמה מחברינו, הותירו בה כאב ופחד. ומאז כל מלחמה מעוררת מחדש את הכאב הזה והפחד שגדל והולך. ולכך היא אומרת: "היא איננה יכולה להתרגל, כמו שגם לכאבים בגוף אי אפשר להתרגל". במשך כל השנים היתה סוניה בקשרי ידידות עמוקה מאד עם צילה וישראל אלתר ז"ל, והיא עשתה ככל יכולתה לעזור לצילה חברתה, שהיתה מטופלת בילדים, וישראל בעלה, לא היה בבית. פעם היה חייל בצבא הבריטי ובבריגדה, ופעם הוא בשליחות התנועה ל"אי הגרוש" בקפריסין. והילדים של צילה וישראל אוהבים ומחזירים אהבה לסוניה ויוסף בעלה, ואולי מצליחים להקהות במקצת את הכאב על שלא זכו בילדים משלהם.

סוניה נחנה בתבונת כפיים, ולאחר שלמדה גזירה ותפירה, עבדה במשך כמה שנים ב"מתפרה הסלונית", כלומר בה תפרו, לא בגדי עבודה, אלא את בגדי הערב של החברות. אח"כ יצאה כדי לעבוד ב"לוג". וכמו תמיד ובכל מקום, עבדה בחריצות וביעילות.

לעתים, כאשר לא היתה שם עבודה עבודה, נהנתה לעסוק בעבודות יד ולסרוג גרביים זעירות לתינוקות, ולראות שחברות קונות בשמחה את עבודותיה. סוניה נהנתה מאד כשאחרים אכלו ונהנו מהעוגות הטובות שבאפיתן הצטיינה. מותו של יוסף, בקיץ לפני 5 שנים, הותיר אותה יותר בודדה ומרירה. ולמרות האהבה והביקורים שהרעיפו עליה קרובי משפחתה ו"שבט אלתר" על שלוחותיו, היא התקשתה מאד להתמודד עם כל הכאבים והמצב החדש, רצתה להשאר עצמאית, חזקה ובריאה, כמו שהיתה כל חייה. אך לא עלה בידיה...

נגמרו מלחמותייך סוניה. ושם במרומים תמצא נשמתך מנוחה, ע"י נשמותיהם של יוסף שלך ושל כל יתר נשמות בני משפחתך היקרים לך, שאבדו בשואה.

בספר "דברי הימים" של אשדות ישאר שמך חקוק: "סוניה - החלוצקה, החלוצה-החרוצה, החילת שהיתה נכונה לכל משימה"

היי שלום סוניה, ותהי נשמתך צרורה בצרור זכרונותיהם של החיים.

בשם קבוץ אשדות יעקב שבבנייתו השתתפת

עמליה.ד. בת-ארי